

KL DOET MEE MET EOV

Verbindingsdienst wordt een wapen

Luitenant-kolonel b.d. G.J. Huijsman

Lkol Vbddd b.d. Gerrit Jan Huijsman heeft een groot deel van zijn diensttijd besteed aan de planning van verbinding- en EOV-systemen. Na zijn KMA-tijd (promotie 59) was hij instructeur bij de School Reserve Officieren Verbindingsdienst (SROV) en daarna paraat bij 108 Verbindingsbataljon. Al gauw kwam hij bij het bureau Plannen van de Inspectie Verbindingsdienst en Afdeling TE van de Generale Staf, waar hij werkte aan de indeling van nieuwe radioapparatuur en waar de eerste stappen werden gezet op weg naar ZODIAC. Later volgde een plaatsing bij de Defensiestaf waar hij veel internationale contacten op EOV-gebied onderhield. Daarna was hij onder meer projectofficier EOV bij de afdeling Plannen van de Landmachtstaf.

ATLANTIC LION

"We got him!" roept een vrouwelijke Amerikaanse luitenant enthousiast terwijl ze de tactische stoorzender inschakelt, als een Engelse deelnemer aan de legerkorpsoefening Atlantic Lion in september 1983 via zijn radio een locatie probeert door te geven. De Engelsman geeft het op en zegt ten einde raad: "check your equipment". Het is een voorbeeld van de ondersteuning die de US Army de KL bood. Het Pentagon stelde in 1983 101 MI Bn uit Würzburg ter beschikking, waarvan vervolgens een compagnie als 105 EW Coy werd ingedeeld bij de Blauwe slagorde. Ons land mocht zich verheugen in bijzondere internationale aandacht, om kennis op te doen van deze nieuwe vorm van oorlogvoering.

NAVO-BEMOEIENIS

In het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw had een NAVO-studiegroep het geheel ontbreken van EOV (Elektronische Oorlogvoering) - capaciteit bij de KL aan de kaak gesteld. Mede hierdoor ontstond politieke interesse en besloot de Minister van Defensie dat de KL vóór eind 1988 over een Basis EOV-capaciteit moest beschikken.

NEDERLANDSE PLANNEN

Er waren ideeën genoeg. Deelname aan internationale NAVO-werkgroepen Finabel en CNAD (Conference of National Armaments Directors) en ook cursussen in de VS

en Italië hadden daarvoor gezorgd. Maar de kosten van de beoogde capaciteit zouden erg hoog zijn en vergelijkbaar met die van een compleet tankbataljon. Geen schijn van kans dus. Het was nog net gelukt brigades van een eenvoudige stoorsimulator te voorzien, waarmee met standaard radio's stooraacties konden worden gesimuleerd. Een bijkomende handicap was dat plannen en ideeën op het gebied van EOV weliswaar in de wereld van de Verbindingsdienst waren ontwikkeld, maar dat de echte interesse daarvoor eigenlijk ontbrak. Met uitzondering van een enkele brigadeverbindingsofficier, hadden slechts weinig verbindelaren te maken met verbindingsaspecten op brigadeniveau en lager. Kortom, men had het hoofd bij het raster en bij min of meer strategische zaken in de nationale sector. Er bestond weliswaar een uitgebreide verbindingsinlichtingenorganisatie, in de vorm van 898 Vdbat in Eibergen, maar dit soort werk was zozeer met geheimzinnigheid omgeven dat slechts weinigen snaptten wat er gaande was. Het kon zeker niet onder EOV worden geschaard.

In grote lijnen behelsden de plannen middelen om op divisieniveau de slagorde van de tegenstander te identificeren en middelen om het vrije gebruik van radiosystemen van de tegenstander te belemmeren. Uiteraard werd er nog wel verder gekeken, bijvoorbeeld naar manieren om radarsystemen van de tegenstander te identificeren, maar eerst moesten de middelen om de telecommunicatie van de tegenstander te identificeren in twee compagnieën worden ondergebracht. Een eerste financiële schatting kwam uit op het formidabele bedrag van 360 miljoen gulden. Dat bedrag zou uitlopen tot ver over de 660 miljoen gulden. Dit ging dan wel over twee EOV-compagnieën, (inmiddels gedoopt als 102 en 103 EOVCie), een voor elke voor-divisie van het legerkorps. De mobilisabele tweede compagnie (103 EOVCie) is als het gevolg van de reorganisaties en bezuinigingsslagen nooit gerealiiseerd.

FINABEL

FINABEL is the military grouping of European countries set up by France in 1953 to include Italy, Netherlands, Germany, Belgium and Luxembourg; UK joined in 1973; Spain in 1990, Greece and Portugal in March 1996 a total of 10 WEU and NATO nations. FINABEL is complementary to the work conducted by the UK Directorate of Development and Doctrine in over 80 international committees of NATO (which recognizes FINABEL as a regional organization) and ABCA (USA, UK, CA and AS).

AIM

The aim of FINABEL is the harmonization of ground forces' practices, procedures and doctrine across the spectrum of military conflict, principally at the tactical level. Recent emphasis is given to the challenges of multinational and peace support operations. There is likely to be a shift back towards war fighting across the spectrum of conflict in coalition, now and into the future, in the years ahead.

Een onderzoek naar potentiële producenten leverde verrassende resultaten op:

- Holland Signaal (Philips) in samenwerking met AEG-Telefunken;
- Fokker in samenwerking met Rohde & Schwarz;
- GTE (Mountainview USA) in samenwerking met Rietschoten en Houwens.

De eerstgenoemde Nederlandse firma's wilden de hoofdverantwoordelijkheid dragen, terwijl de Amerikaanse firma vooral kennis en ervaring wilde overdragen aan de Nederlandse firma. Ondergetekende werd aangesteld als materiedeskundige (sic) bij een

Wegwerken van achterstand

660 mln. voor elektronische oorlogvoering

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 10 april - Voor 660 miljoen gulden gaat de landmacht materieel aanschaffen om aan elektronische oorlogvoering (EOV) te kunnen doen. Staatssecretaris Van Houwelingen (defensie, materieel) deelde gisteren aan de Kamer mee dat hij een programma heeft uitgewerkt waardoor Nederland de achterstand ten opzichte van andere bondgenoten op dit gebied in ongeveer tien jaar kan wegwerken.

groep technische ambtenaren van de DMKL en DEBKL (voor ICT-aspecten) die de Technisch Militair Tactische (TMT) eisen moesten formuleren, die op hun beurt zouden moeten resulteren in een Uitnodiging Tot Prijsopgave (UTP) bij de industrie. Dezelfde groep zou de offertes moeten beoordelen en tot een aanbeveling moeten komen. Aangetekend moet worden dat de deelnemende industrieën hun offertes in korte tijd in de Nederlandse taal moesten opstellen, voorzien van een uitvoerige opleidingsbijlage. Bovendien moest de KL eind 1988 over een basiscapaciteit beschikken.

OFFERTES

Precies op tijd werden de offertes afgeleverd. Het totaal bestond uit ongeveer anderhalve meter ordners. Bij de Nederlandse firma's ontbraken de opleidingsbijlagen, in tegenstelling tot de offerte uit de VS waarin de opleidingen tot veler verbazing zeer gedetailleerd waren beschreven. Het bleek gelopen te zijn via de Nederlandse ambassade, waar kol Vbddd Tummerst werkzaam was, die op zijn beurt weer een geëmigreerde collega (kol Vbddd b.d. Pelt) had ontdekt, die de klus snel klaarde.

Heel veel werk stond ons te wachten. We waren onder de indruk van de inventiviteit van de aanbieders. De gevraagde prijzen van alle deelnemers vielen tegen en kwamen ruim uit boven het beschikbare budget. Het kwam dus vooral neer op het vergelijken van de aangeboden kwaliteit. De Amerikanen scoorden hoog, vooral op ICT-gebied, terwijl de Nederlandse bedrijven verklaarden dat bij hen de materiekennis ontbrak en zij zaken zoals opleidingen aan ons overlieten. Aan alle aanbiedingen kleefde een zeer vervelend aspect. De inzet van de middelen was dicht bij de voorste lijn eigen troepen voorzien. Een goede reden dus om alles in pantservoertuigen onder te brengen. Hoewel die in beginsel wel beschikbaar waren, had on-

derzoek aangetoond dat de toegepaste elektronische apparatuur niet bestand was tegen de hevige trillingen. Het werden tientonnens(!) met gepantserde shelters.

POLITIEKE BEMOEIENIS

Het zou anders aflopen. De politiek maakte bezwaar tegen zo'n grote Amerikaanse order en het overleg over compensatieorders had nog niets opgeleverd. De Staatssecretaris maakte een afspraak met zijn Duitse ambtgenoot en de Nederlandse specialisten moesten nog maar eens langskomen. Hen werd voorgesteld mee te doen met het Duitse EOVS-project, waarbij vijf compagnieën zouden worden uitgerust met moderne EOVS-apparatuur.

Aangezien de Duitsers ruwweg dezelfde eisen aan hun systeem stelden, was daar wel wat voor te zeggen. Bovendien gebruikte de Bundeswehr de Fuchs-pantservoertuigen. Een besluit was ineens snel genomen, dit tot grote verontwaardiging van de Amerikanen die van oneerlijk handelen spraken.

Inmiddels was in Harderwijk de opleiding van EOVS-personeel begonnen, op basis van de veronderstelling dat het een Amerikaanse systeem zou worden. Aan ondergetekende de taak ter plekke uit te leggen dat het allemaal anders zou worden. Ook de Nederlandse locatie was gebaseerd op het Amerikaanse systeem. In Kamp Holterhoek in Eibergen werd in samenwerking met 898 Vbddd een werkgebouw opgetrokken met een inpandige garage voor tientonnens.

Het leek nu verder eenvoudig. Het gezamenlijk verwerven van het EOVS-systeem met de Bundeswehr was de beste optie. Het Nederlandse personeel kon samen met Duitse collega's worden opgeleid en om de kosten te drukken werd besloten alle documentatie in de Duitse taal te laten en iedereen een taalcursus Duits te geven.

Het liep opnieuw anders. Het Duitse Heer-

esamt had veel materiaal al eerder laten aanschaffen, dus Nederland moest opnieuw met Duitse industrieën onderhandelen. Gelukkig bood de Duitse aanschafautoriteit BWB (Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung) in Koblenz intensieve ondersteuning.

FREE LION

Om het vak te leren werd in 1987 een Duitse EOVS-Compagnie met grotendeels Nederlands personeel ingezet bij de legerkorpsoefening Free Lion. Er was veel belangstelling van de pers, getuige het grote aantal artikelen in dagbladen en er kwamen veel kinderziektes aan het licht.

OPRICHTING 102 EOVS-COMPAGNIE

In 1988 stelde de Bundeswehr de KL materieel ter beschikking (weliswaar deels van een verouderde generatie), zodat 102 EOVS-compagnie op tijd, dat wil zeggen nog in 1988, kon worden opgericht en door de CLAS aan Commandant Eerste Legerkorps kon worden overgedragen.

De taalopleiding (Russisch) gecombineerd met een opleiding in het lezen van morse telegrafiesignalen vond plaats bij de School

DEN HAAG, 6 sept. — Nog voordat in november de eerste Nederlandse compagnie voor elektronische oorlogvoering (EOVS) wordt opgericht, zullen Nederlandse militairen in de legerkorpsoefening „Free Lion” die eind deze maand in de Bondsrepubliek Duitsland wordt gehouden, het geleerde in de praktijk kunnen brengen. Met Westduits materieel zullen zij oefenen in het opzoeken, af luisteren en misleiden van vijandelijke eenheden en het beschermen van eigen troepen.

De media waren zeer geïnteresseerd in de inzet van het nieuwe materieel

Leger krijgt systemen voor elektronische oorlogvoering

Den Haag — De landmacht krijgt de beschikking over systemen voor elektronische oorlogvoering (EOVS). Daarbij zal worden samengewerkt met West-Duitsland. Internationale samenwerking is noodzakelijk omdat Nederland op dit gebied geen enkele ervaring heeft. Voor de aanschaf van het systeem is 380 miljoen gulden opzij gezet.

land stemt haar bestelprogramma daarop af en zal met de Bondsrepubliek gezamenlijke bestellingen plaatsen. De samenwerking strekt zich uit over het hele gebied van aanschaffing, instandhouding, opleiding en training, zodat een volledige standaardisatie van EOVS-apparatuur tussen beide landen wordt bereikt. De staatssecretaris sluit medio dit jaar een overeenkomst over de samenwerking met zijn Westduitse collega.

De van de Bundeswehr geleende stoorzender Hummel in bedrijf tijdens de legerkorpsoefening Free Lion. Postcommandant sergeant (nu aoi) Nieboer.

BLS Igen Graaff en C-1LK Igen Wilmink inspecteren het materieel van de zojuist opgerichte 102 EOVCie. Rechts de eerste Commandant maj Nauta en achteraan de projectofficier EOVC van de Landmachtstaf Ikol Huijsman.

Militaire Inlichtingen Dienst (SMID). Aanvankelijk in Harderwijk, later in Ede. De zorg dat een dergelijk opleiding uitsluitend met enige kans van slagen gegeven kan worden aan mensen met minimaal een vwo-opleiding kon worden weggenomen. Een talentest uit USA toonde aan dat ook kandidaten met een lagere opleiding over voldoende taalaanleg konden beschikken. Niettemin bleek de opleiding een langdurige zaak (16 maanden). De vulling van de compagnie werd een groot probleem.

NOG MEER BEREN OP DE WEG

Maar weer waren er beren op de weg. De muur viel. Iedereen was opgelucht, maar 102 EOVC-compagnie bleek verkeerd te zijn opgeleid. De Russische opleiding werd zinloos. Bovendien werden er geen grote legerkorpsoefeningen meer gehouden. Er waren geen doelen meer om op te oefenen.

102 EOVC-compagnie oefent voorlopig met Westduits materieel

„Ik wens u, commandant 102 EOVC-compagnie en het bij de compagnie ingedeelde personeel veel succes met het aaneensmeden van de tot nu toe losse delen tot een effectieve eenheid. Als dat lukt en ik twijfel daaraan geen moment – hebben wij met het oprichten van deze eenheid een belangrijke stap voorwaarts gedaan.”
Met deze woorden droeg legerkorpcommandant luitenant-generaal M. J. Wilmink Nederlands eerste EOVC-compagnie over aan compagniescommandant majoor E. Nauta.

De samenwerking met West Duitsland bereikte ook het nieuws

Ons land wordt uitgerust voor elektronische oorlogsvoering

TELEGRAAF 19 JULI 1987

Landmacht, in nauwe samenwerking met West-Duitsland, zit te rusten voor elektronische oorlogsvoering.

In een brief aan de Tweede Kamer kondigt de bewindsman aan hiertoe op korte termijn een overeenkomst met de Bondsrepubliek te zullen aangaan. Voor de eerste fase van dit project heeft de bewindsman f 380 miljoen uitgetrokken voor materiaalaanschaf, welke vrijwel geheel in West-Duitsland zal worden besteld.

Deze uitgaven zullen voor 100 procent met tegenorders in Nederland worden gecompenseerd.

Ervaring

Er is gekozen voor een samenwerking met de Duitsers omdat zij al veel ervaring hebben met het aanschaffen en instandhouden van materieel, opleiding en training

van personeel. Bij het materieel gaat het om pantservoertuigen met ingebouwde stoor- en peilstations en uit op vrachtwagens opgebouwde centra voor informatieanalyse, commandovoering en communicatie.

Met de opleiding van 45 vrijwilligers is inmiddels begonnen om in 1988 een eerste elektronische oorlogvoeringseenheid operationeel te kunnen hebben. Het is het plan van Van Houwelingen om na

goedkeuring door de Tweede Kamer in een latere fase op dit terrein verdere samenwerking bij de elektronische

oorlogvoering met West-Duitsland aan te gaan, waarbij het zal gaan om apparatuur gericht op vijandelijke radaruitzendingen, koppeling van de systemen van de beide landen en de aanschaf van onder andere automatische stoorzenders.

• Van Houwelingen
Beslissing

Van Houwelingen maakt duidelijk dat bij zijn beslissing de mogelijkheden tot totale samenwerking bij elektronische oorlogvoering alsmede die op veel andere terreinen, zoals de verwerving van Leopard tanks en een bergingstank, de doorslag hebben gegeven.

De medio besteedde ruime aandacht aan het nieuwe element bij de KL

FEL/TNO ontwikkelde, naar een idee van ondergetekende, een simulatiesysteem waarmee het personeel met een virtueel scenario kon oefenen. Het accent kwam bovendien meer te liggen op de techniek van het identificeren van doelen. Taal was daarbij minder belangrijk. In de jaren tachtig werd het moderne materieel afgeleverd en reden de eigen pantserwagens met EOVC-personeel in Nederland rond. De rijopleiding vond aanvankelijk in Duitsland plaats. Het onderhoud van deze, voor de KL unieke voertuigen, bleek geen probleem te zijn en vond gewoon in Duitsland plaats. Nadat het kader een gedegen fabriekscursus volgde in Ulm, werd in 1990 het systeem uitgebreid in de FernmeldeSchule van de Bundeswehr te Feldafing ten zuiden van München samen met Bundeswehrpersoneel beproefd en leverde zodoende de kerninstructeurs voor zowel het Nederlandse als het Duitse EOVC-systeem.

Nog éénmaal kon er aan de grens met Oost Duitsland geoefend worden op radionetten van aldaar in de buurt oefenende Warsaw Pact-eenheden (Live EW Training). Deze zogenaamde LET's waren daarna verleden tijd. De tijd brak aan voor ondergetekende om met FLO te gaan. Delen van de compagnie werden in de tweede helft van de jaren negentig succesvol ingezet in Bosnië en Macedonië. De in de Russische taal opgeleide specialisten bleken relatief weinig moeite te hebben met het Servo-Kroatisch, eveneens een Slavische taal.

Na een bijscholing van enkele maanden was men inzetbaar op de taal die daar te horen was. Er werd nu nauw samengewerkt met

EOVC-eenheden van het Verenigd Koninkrijk. Zo groeide de KL in relatief korte tijd uit tot een strijdmacht met modern EOVC-materieel en kon de Verbindingsdienst zich eindelijk een Wapen noemen. Op basis van de ervaringen in Bosnië heeft de EOVC-compagnie inmiddels de beschikking gekregen over een keur aan licht EOVC-materiaal, waarmee de modernste (exotische) middelen kunnen worden verwerkt. Om operationele veiligheidsredenen houdt het verhaal hier, voor nu, echt op.

Het peilstation ingezet voor SFOR in Bosnië